

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 października 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. D. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 15 stycznia 2015 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu , rentowym , wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. W treści uzasadnienia organ rentowy wskazał, że M. D. od 21 maja 1984 r. zgłosił wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie działalności taksówek osobowych. W ocenie organu rentowego , od dnia 15 stycznia 2015 r. M. D. nie prowadzi działalności gospodarczej , a świadczą o tym niskie kwoty przychodu jakie osiąga z tego tytułu. Tym samym , od 15 stycznia 2015 r. zamiarem M. D. nie było faktyczne wykonywanie działalności w sposób zorganizowany i ciągły, a jedynie stworzenie w ten sposób możliwości wielomiesięcznej ochrony ubezpieczeniowej. Zdaniem organu rentowego , przedstawiona dokumentacja oraz złożone przez M. D. wyjaśnienia wskazują na brak wykonywania działalności gospodarczej od ww. daty , a składane do ZUS dokumenty rozliczeniowe miały jedynie na celu uprawdopodobnienie wykonywania działalności gospodarczej w sposób ciągły i służyły utrzymaniu tytułu do ubezpieczeń w celu umożliwienia uzyskiwania cyklicznych i długookresowych świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie organu rentowego, brak przekonywujących dowodów wykonywania działalności oraz niskie kwoty przychodów z prowadzonej działalności świadczą o chęci świadomego osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że zgodnie z art.58 par. 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

/decyzja k.136 - 138 akt ZUS/

W dniu 26 listopada 2019 r. pełnomocnik M. D. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że M. D. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu , rentowym , wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 15 stycznia 2015 r. W treści odwołania skarżący wskazał, że od 22 maja 1984 r. do chwili obecnej jest członkiem Zrzeszenia (...) w Ł. (...) Dwa Dwa i prowadzi działalność gospodarczą w postaci taksówki osobowej od blisko 36 lat. W ocenie pełnomocnika skarżącego , niezdolność do pracy spowodowana chorobą (nawet długotrwałą i powtarzającą się) nie może być napiętnowana i karana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. M. D. pracował gdy był zdrowy , gdy zaś chorował , korzystał ze zwolnień lekarskich , które nigdy nie zostały zakwestionowane przez ZUS. Zdaniem pełnomocnika skarżącego , nie sposób zatem zgodzić z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, że działalność wykonywana przez M. D. nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej. Wniósł nadto o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

/odwołanie k. 3 – 9/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie, a na rozprawie w dniu 9.10.20 r o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/odpowiedź na odwołanie k.53 - 54 odwrot, e – prot. 01:28:30/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. D. urodził się (...) W dniu 21 maja 1984 r. rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej w formie działalności taksówek osobowych.

/zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k.123 akt ZUS/

Wnioskodawca był niezdolny do pracy i pobierał zasiłek chorobowy w następujących okresach:

- od 1 maja 2015 r. do 29 października 2015 r.

- od 1 lipca 2016 r. do 13 grudnia 2016 r.

- od 7 kwietnia 2017 r. do 31 maja 2017 r.

- od 1 sierpnia 2017 r. do 29 września 2017 r.

- od 22 grudnia 2017 r. do 14 marca 2018 r.

- od 29 czerwca 2018 r. do 7 września 2018 r.

- od 1 kwietnia 2019 r. do 10 czerwca 2019 r.

/zestawienie k.119 - 121 akt ZUS/

W okresie od 30 października 2015 r. do 26 kwietnia 2016 r. M. D. pobierał świadczenie rehabilitacyjne.

/zestawienie k.119 - 121 akt ZUS/

W spornym okresie wnioskodawca, poza okresami czasowej niezdolności do pracy spowodowanej nasileniem schorzeń na jakie cierpi (m.in. kardiologicznych, czy też psychiatrycznych), świadczył usługi taksówkarskie zgodnie z otrzymanymi zleceniami. Wnioskodawca posiadał wszelkie niezbędne uprawnienia do wykonywania działalności taksówkarskiej (w tym licencję na wykonywanie transportu drogowego taksówką oraz zaświadczenie o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy), a ponadto opłacał należne składki na rzecz korporacji taksówkarskiej, której jest członkiem. M. D. do prowadzenia działalności wykorzystywał własny samochód marki M., który posiadał stosowne oznaczenia.

/zeznania wnioskodawcy min.01:21:13 - 01:28:19 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:21 - 00:10:30 rozprawy z dnia 9 października 2020 r., płyta CD k.98, zeznania świadków: A. D. min.00:12:03 - 00:34:35, J. D. min.00:35:21 - 00:43:44, M. G. min. 00:44:23 - 00:55:52, T. L. min.00:56:50 - 01:08:47, W. S. min. 01:09:13 - 01:15:11, P. P. min. 01:15:39 - 01:19:43 rozprawy z dnia 9 października 2020 r., płyta CD k.98/

Przychody M. D. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przedstawiały się następująco:

- 2015 r. - 4 652,26 zł

- 2016 r. - 4 734,71 zł

- 2017 r. - 24 359,10 zł

- 2018 r. - 28 282,46 zł

/zestawienie przychodów wnioskodawcy k.1 - 99 akt ZUS/

Decyzją z dnia 10.06.2020 r organ rentowy umorzył postępowanie w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym ubezpieczonego od dnia 24.10.2019 r, uznając, że prowadzenie przez niego działalności gospodarczej przestała mieć charakter sporny.

/okoliczność bezsporna – kserokopia decyzji – k. 90/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów oraz zeznań wnioskodawcy i świadków. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę w całości, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd uznał, że jest on wystarczający, by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie czy wnioskodawca od 15 stycznia 2015 r. faktycznie prowadzi działalność gospodarczą, czy też jedynym celem

zarejestrowanej działalności jest chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia w związku z chorobą. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy oraz świadków, w których wskazali na realne wykonywanie działalności gospodarczej przez M. D. w spornym okresie. W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy oraz świadków są jasne, logiczne i potwierdzają je złożone do akt sprawy dokumenty. Dodać należy, że dokumenty stanowiące podstawę dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a Sąd nie znalazł powodów do tego, by z urzędu odmówić im pełnej wartości dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 5 i art.12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 266) osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Ubezpieczeniu chorobowemu osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają dobrowolnie na swój wniosek (art.11 ust.2 ww. ustawy). Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art.12 ust.1 ww. ustawy). Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a (art.8 ust.6 punkt1 ww. ustawy).

Okres podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom określa przepis art.13 punkt 4 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (tj. Dz. U. z 2019 r., poz.1292). W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że wykonywanie tejże działalności, to rzeczywista działalność zarobkowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 35/07, LEX nr 483284; z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 207/08, LEX nr 736738; z dnia 19 lutego 2009 r., II UK 215/08, LEX nr 736739; z dnia 19 lutego 2010 r., II UK 186/09, LEX nr 590235; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 240/09, LEX nr 585723; z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 156/11, LEX nr 1102533).

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył tego, czy wnioskodawca faktycznie wykonywał działalność gospodarczą w spornym okresie tj. od 15 stycznia 2015 r., co skutkuje obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii wskazać w pierwszej kolejności należy na definicję działalności gospodarczej.

Definicja działalności gospodarczej do 29 kwietnia 2018 r. była ujęta w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 2168). Stosownie do tego przepisu działalnością gospodarczą była zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W chwili obecnej art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców określa, iż działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

Podjęcie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wymaga zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, przy czym istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego (art. 234 k.p.c.), według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie takie może być obalone, ale wymaga to przeprowadzenia przeciwdowodu. Można stwierdzić zatem, iż osoba, która jest wpisana w ewidencji działalności gospodarczej, a nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia tej działalności, powinna być traktowana jako prowadząca przedmiotową działalność. W wyroku z dnia

14 września 2007 r. (III UK 35/07, Lex nr 483284) Sąd Najwyższy wskazał natomiast, iż obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność - w tym działalność gospodarczą - wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności, a zatem o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, powodującym wyłączenie z tego ubezpieczenia, decyduje faktyczne zaprzestanie tej działalności, zaś kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mają ewentualne znaczenie w sferze dowodowej, nie przesądzając same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Tożsame stanowisko Sąd Najwyższy zaprezentował również w wyroku z dnia 11 lutego 2010 r. (I UK 221/09, Lex nr 585715) oraz z dnia 19 lutego 2010 roku (II UK 186/09, Lex nr 590235).

Wpis do ewidencji nie tylko legalizuje wykonywanie działalności gospodarczej, ale wyznacza także czasowe granice bycia przedsiębiorcą. Wynikają z niego również inne konsekwencje prawne, przewidziane w prawie podatkowym, finansowym, jak również w prawie ubezpieczenia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, Legalis nr 69615).

Prowadzenie działalności gospodarczej o tyle stanowi tytuł podlegania ubezpieczeniom, o ile faktycznie ubezpieczony działalność tę wykonuje, choć stopień natężenia jego aktywności może być różny.

W orzecznictwie (np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., sygn. III CZP 117/91, OSNCP 1992/5/65) przyjmuje się, że cechami działalności gospodarczej są:

- 1) zawodowy (a więc stały) charakter,
- 2) związana z nią powtarzalność podejmowanych działań,
- 3) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania
- 4) uczestnictwo w obrocie gospodarczym.

Podkreśla się także, iż dla uznania określonej przedmiotowo działalności, za działalność gospodarczą konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: zarobkowości, zorganizowania i ciągłości. Brak którejkolwiek z nich oznacza, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej.

Przyjmuje się zatem, że działalność gospodarcza z założenia jest działalnością wykonywaną w sposób zorganizowany i nastawioną na nieokreślony z góry okres, a ponadto związana jest z nią konieczność ponoszenia przez przedsiębiorcę ryzyka gospodarczego. Nie uznaje się więc za działalność gospodarczą: działalności okresowej i sporadycznej.

Przesłanka wykonywania działalności gospodarczej w sposób ciągły nie jest rozumiana jako konieczność jej wykonywania bez przerwy, lecz jako zamiar powtarzalności określonych czynności w odróżnieniu od ich przypadkowości, sporadyczności lub okazjonalności.

Należy także wskazać, iż zgodnie z treścią art.43¹ k.c. przedsiębiorcą jest osoba fizyczna prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. W polskim prawie nie ma wymogu, aby działalność gospodarcza była prowadzona wyłącznie osobiście.

Samo stwierdzenie „prowadzi działalność” zakłada określony ciąg działań, a nie tylko pojedyncze czynności. Przedsiębiorcą jest, więc tylko ten, kto wykonuje czynności powtarzalne i to w taki sposób, że tworzą one pewną całość, a nie stanowią oderwanego świadczenia, czy też świadczeń określonych rzeczy lub usług. Tylko, jeżeli takie działania mają charakter gospodarczy lub zawodowy, istnieją podstawy do uznania, że podejmujący je podmiot jest przedsiębiorcą (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 sierpnia 2006 r., I Acz 441/06, LEX nr 279953). Ciągłość działalności gospodarczej to - biorąc pod uwagę znaczenie językowe tej cechy - powtarzające się, regularnie występujące i trwające czynności. Jest przeciwstawna okazjonalności, jednorazowości, incydentalności i sporadyczności, bowiem działalność sporadyczna nie jest działalnością gospodarczą (vide wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 września 1997 r., (...) SA (...)), nie jest natomiast zaprzeczeniem

sezonowości, którą można odnieść do ciągłości działania w pewnym okresie (sezonie). Ciągłość elementem zamiaru podmiotu podejmującego działalność gospodarczą.

Zarobkowego celu działalności gospodarczej nie należy kojarzyć tylko z osiąganiem dochodów z tej działalności. Kryterium dochodowości nie jest konieczną cechą definiującą działalność gospodarczą (tak uchylił Sąd Najwyższy z 30 listopada 1992 r., III CZP 134/92, Lex nr 298580). Istotne jest, że działalność gospodarczą cechuje jej prowadzenie na własny rachunek i ryzyko przedsiębiorcy w sposób zorganizowany i ciągły. Wprawdzie generowanie strat przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą (zamiast spodziewanych zysków), z uwagi na koszty działalności przewyższające dochód, nie przekreśla jej zarobkowego charakteru, ale inaczej należy ocenić sytuację, w której od początku wymiernym, stałym i założonym z góry kosztem, nieznajującym pokrycia w przewidywanych zyskach, staje się opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne. Wszystko to, może prowadzić do wniosku, że z założenia wynik finansowy prowadzonej działalności jest nieistotny. Może to wskazywać na intencję (element subiektywny) nie tyle podjęcia i wykonywania zarobkowej działalności gospodarczej, lecz włączenia do systemu ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania świadczeń z tego tytułu. Uwypukla się to szczególnie w sytuacji, gdy osoba rozpoczynająca działalność ma świadomość, że z uwagi na stan zdrowia nie będzie prowadziła działalności.

W tym miejscu wskazać należy, że prowadzenie działalności gospodarczej, to działanie stałe, nieamatorskie i nieokazjonalne, z elementem organizacji, planowania i zawodowości rozumianej, jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja. Z takim rozumieniem działalności gospodarczej korespondowała definicja przedsiębiorcy zawarta w art.4 ust.1 ww. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, zgodnie z którą „przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą”. Zakłada ona, bowiem własną aktywność przedsiębiorcy działającego we własnym imieniu, który dysponując fachowością, co najmniej planuje i organizuje czynności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy wskazał, że wnioskodawca od 15 stycznia 2015 r. prowadzi działalność gospodarczą jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia w związku z chorobą. Organ zakwestionował tym samym fakt prowadzenia działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, wynika, że wnioskodawca faktycznie prowadził działalność gospodarczą w spornym okresie. Skarżący w ramach prowadzonej działalności gospodarczej świadczy usługi taksówkarskie, do których wykonywania posiada niezbędne kwalifikacje oraz doświadczenie. Fakt wykonywania usług wynika z zeznań samego wnioskodawcy oraz świadków, a także wynika to jednoznacznie z dokumentacji odnoszącej się do wysokości osiąganego przez wnioskodawcę przychodu w spornym okresie. Wprawdzie w spornym okresie wnioskodawca był długotrwale niezdolny do pracy, to jednak ta okoliczność nie może przesądzać o fakcie braku prowadzenia działalności gospodarczej. Oczywistym bowiem jest, że wraz z wiekiem sprawność do wykonywania czynności zarobkowych systematycznie ulega osłabieniu, a co za tym idzie mogą pojawiać się okresy czasowej niezdolności do pracy i taka też sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Co jednak istotne, w momencie odzyskiwania zdolności do pracy, wnioskodawca powracał do świadczenia usług w ramach działalności, a kwota uzyskiwanych przychodów w danym roku była proporcjonalna do okresu wykonywania działalności. Nie można zatem przyjąć, że jedynym celem prowadzenia przez wnioskodawcę działalności gospodarczej była chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W ocenie Sądu wykonywana przez wnioskodawcę działalność wykazuje cechy zorganizowania i ciągłości, zatem może być uznana za działalność gospodarczą. W zachowaniu wnioskodawcy przede wszystkim uwidocznił się zamiar dążenia (wola) do uczynienia z działalności gospodarczej stałego (ciągłego) źródła dochodu.

W niniejszej sprawie brak podstaw do uznania, iż w spornym okresie wnioskodawca działalności gospodarczej nie prowadził, a co za tym idzie nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie. Organ rentowy nie wykazał, że wnioskodawca takiej działalności nie prowadził i że nie zamierza obecnie jej prowadzić.

Zatem z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 15 stycznia 2015 r. odwołujący niewątpliwie, w ocenie Sądu, podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Jeszcze raz należy podkreślić, iż cechą prowadzenia działalności gospodarczej jest prowadzenie jej w sposób zorganizowany i ciągły. Jednocześnie osoba, która podjęła pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo, jeżeli nie ma innego tytułu do ubezpieczeń, od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia jej zaprzestania, bez względu na to czy w ramach danej działalności osiąga przychody czy też ich nie osiąga, jeżeli pozostaje w gotowości do prowadzenia tej działalności.

W postępowaniu odwoławczym przed sądami powszechnymi prowadzonym w oparciu o przepisy postępowania cywilnego ciężar dowodu zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa na ubezpieczonym, który z faktycznego niewykonywania działalności gospodarczej wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca udowodnił, iż od 15 stycznia 2015 r. kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej, w związku z czym Sąd Okręgowy uznał odwołanie wnioskodawcy za zasadne i na podstawie art. 477 14 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku. Należy też podnieść, że organ rentowy prowadził postępowanie wyjaśniające za dalszy okres – od 24.10.2019 r i nie znalazł podstaw do kwestionowania prowadzonej działalności przez ubezpieczonego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. D. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. , poz.1800).